Länsstyrelsen
Gävleborg

NATURA 2000

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0630150 Hästmyrberget

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Utpekande av Natura 2000- områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom nätverket av områden säkerställs naturvärden inför framtiden. Varje land är skyldigt att bevara värdena i sina utpekade områden. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska finnas en bevarandeplan (eller skötselplan) med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Även hot mot Natura 2000-området och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplanen fastställs av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den är ett så kallat "levande dokument". Det gör det möjligt för alla att bidra med ny kunskap och synpunkter, kontakta gärna Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument, för formell reglering av t ex skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Reglerna enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller i Natura 2000-områden.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtyper och arter i ett enskilt område finns i kartverktyget Skyddad natur. Gå in på Naturvårdsverkets hemsida och sök på ”kartverktyget skyddad natur”. När du kommit in i kartverktyget så söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

Karta över naturtyper hittas efter sökning av område, gå till fliken Kartskikt, avmarkera allt och under Naturtypskarteringar lägg till Natura naturtypskartan (NNK) och välj Naturtyper (ytor), Naturtyper (linje) och Naturtyper (punkter).

Det går också att ladda ner naturtypskartan som shapefiler på följande adress: http://gis-services.metria.se/nvfeed/atom/nnk.xml

Bevarandeplan för Natura 2000 - området

SE0630150 Hästmyrberget

Kommun: Nordanstig

Områdets totala areal: 138,2 ha

Markägarförhållanden: Staten (Naturvårdsverket).

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-03-11

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2006-12-15

Regeringsbeslut, historik:
SPA: Nej, pSCI: 2000-07-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

9010 - Taiga

9050 - Näringsrik granskog

91D0 - Skogsbevuxen myr

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden:
Huvudsyftet med området är att bevara ett värdefullt skogsområde och de arter som är knutna till denna typ av miljöer.

Motivering:
Hästmyrbergets barr- och lövblandskogar, gynnade av rörligt grundvatten i en kuperad natur med sitt innehåll av död ved rödlistade arter och en rik biologisk mångfald är av betydande naturskyddsvärde.

Prioriterade åtgärder:
Området är skyddat som naturreservat vilket är den viktigaste bevarandeåtgärden. Syftet

med reservatat ska uppnås genom att skötsel bedrivs i enlighet med skötselplan för området.

Beskrivning av området

Reservatet omfattar syd- och ostsluttningarna av ett höjdparti med upp till 200 meters höjdskillnader. Sluttningarna genomskärs här och där av raviner i vilka markvattnet bryter fram i källor och surdrog. Större delen av området är beklätt med 150-200-årig barrblandskog med ställvis stort lövinslag. I reservatets västra del finns ett mycket lövrikt ungskogsparti med inplanterad contortatall.

Moränen är rik på basmineral vilket tillsammans med det rörliga markvattnet ger goda förutsättningar för artrikedom i skogen. 122 bladmossarter och 48 levermossarter har noterats. Bland dessa finns flera rödlistade arter.

Den äldre skogen är påverkad av äldre skogsbruk. Här och var finns murkna stubbar som vittnar om plockhuggning och blädning. Områdets rikedom på äldre träd, såsom asp, sälg, björk och rönn, rikedomen på lågor i olika nedbrytningsstadier samt fuktstråken och källorna är av största betydelse för områdets biologiska mångfald.

I de delar där markvattnet bryter fram är det bitvis näringsrikt på grund av basiska joner, och här återfinns krävande arter som gullpudra, grönkulla, tibast och kärrfibbla. Dessa områden har hög humiditetsfaktor, vilket indikeras av västlig hakmossa, som har återfunnits på två ställen.

Vad kan påverka negativt

Vid beskrivandet av sådant som kan skada de utpekade naturvärdena i ett område kan endast nu kända problem belysas. Det är viktigt att ha i åtanke att nya hot troligen kommer att identifieras i framtiden. De hot som är av global karaktär t.ex. klimatförändringar och atmosfäriskt spridna miljöbelastningar kan inte lösas genom skydd eller skötselåtgärder.

Att en åtgärd är angiven som hot gör att man ska vara extra uppmärksam. Åtgärden kan vara tillståndspliktig. Hur och var i området åtgärden utförs och vilken hänsyn som tas kan vara avgörande för om åtgärden påverkar området på ett betydande sätt eller inte, d.v.s. är tillståndspliktig eller inte.

Bevarandeåtgärder

Området är sedan 1999 skyddat som Hästmyrbergets naturreservat. Ytterligare skydd bedöms ej vara aktuellt. Bevarandemålen för naturreservatet överensstämmer med bevarandemålen för Natura 2000-området och skötselåtgärderna beskrivs närmare i skötselplanen. I övrigt gäller föreskrifterna i reservatsbeslutet.

Ungskogen väster om vägen inräknas i den beräknade arealen naturtyp, men bedöms kunna utvecklas till 9010 Västlig taiga på sikt. Contortatall bör avverkas

Bevarandetillstånd

Bevarandestatusen för området som helhet bedöms vara gynnsam.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket.

Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000-naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter

9010 - Taiga

Areal: 40 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Den äldre skogen på Hästmyrberget är påverkad av plockhuggning men uppvisar ändå ett flertal av de strukturer som kännetecknar äldre naturskog och hyser ett flertal rödlistade arter.

Definition: Naturtypen förekommer i boreal-boreonemoral zon på torr-blöt och näringsfattig-näringsrik mark. Enstaka områden finns i kontinental region. Trädskiktets krontäckningsgrad är 30-100% och utgörs av inhemska barrträd och triviala lövträd, dock inte fjällbjörk.

Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli, naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier.

Skogens hydrologi ska inte vara under stark generell påverkan från markavvattning. Näringskrävande örter finns endast undantagsvis.

Naturtypen hyser vanligtvis en mängd rödlistade arter som gynnas av lång skoglig kontinuitet, gamla träd, död ved eller brandfält och successionsstadier efter brand.

Karaktärsarter: tall, gran, björk och asp samt andra inhemska trädslag som inslag i trädskiktet, lingon, mjölon, ljung, blåbär, kråkbär, krustål, harsyra, ekorrbär, ängskovall, skogsstjärna och knärot, väggmossa, husmossa, kammossa, kvastmossor och ren- och bägarlavar.

Information om naturtyper finns att läsa i Naturvårdsverkets vägledning, se www.naturvardsverket.se.

Bevarandemål

Utbredningen av naturtypen är minst 40 ha. Ingen påtaglig minskning av populationer hos de typiska arterna i naturtypen sker. Skogen har flerskiktat trädskikt och inslag av gamla träd.

Negativ påverkan

Exempel på åtgärder som kan påverka naturtypen negativt:

- Avverkning, röjning och gallring utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet. Undantag kan finnas där åtgärden syftar till att utveckla något annat naturvärde.

- Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket som t.ex. gödsling, markberedning, dikning,

plantering och användande av främmande trädslag.

- Markskador. Förutom den mekaniska skadan kan hydrologin påverkas och naturmiljön förändras. Detta gäller större markskador.

- Fragmentering. I den mindre skalan kan t.ex. skogsbilvägar leda till fragmentering av vissa organismers population medan andra organismer påverkas negativt när skogsbestånden blir alltför isolerade i landskapet. På landskapsnivå utgör fragmentering ett betydande hot genom att partier med äldre skog förekommer alltmer isolerat, och genom att sammanhängande områden med kontinuitetsskogar splittras upp genom avverkningar.

- Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har t.ex. vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavelföreningar och metallföreningar.

- Brist på dynamik. Arterna förekommer ofta bara i några få stadier i skogens utveckling. Om de dynamiska krafterna inte får verka kan det i landskapet uppstå brist på någon av dessa stadier med följd att de ingående arternas habitat försvinner. Detta gäller särskilt brand som verkar över stora ytor. Andra dynamiska krafter är översvämning, vind och angrepp av insekter och svamp.

- Systempåverkande arter som t.ex. klövvilt som i betydande delar av Norrland har påverkat förekomst av asp, rönn och sälg negativt. Andra hot är invasiva främmande arter som har potential att skada den naturliga floran och faunan.

Bevarandeåtgärder

Området sköts i enlighet med skötselplan för området. För att bevarandevärdena ska bestå ska området lämnas för fri utveckling.

Bevarandetillstånd

Bevarandestatusen bedöms som gynnsam.

9050 - Näringsrik granskog

Areal: 18,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Definition av naturtypen
Naturtypen förekommer ofta på basisk berggrund och i södra Sverige ofta på mullrik brunjord. Naturtypen är näringsrik och torr-blöt och översilning kan förekomma. Naturtypen ligger ofta i sänkor, på dalbottnar eller i sluttningar med finsediment och/eller rörligt markvatten men kan även förekoma på flack mark. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 50-100%, och gran utgör minst 50% av grundytan. Utöver gran kan samtliga inhemska trädslag förekomma.

Kvalitetskriterier: Skogen ska vara, eller i en relativ nära framtid kunna bli, naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier.

Områden med stor artrikedom med avseende på rödlistade arter knutna till naturtypen kan klassas som näringsrik granskog även om ett naturskogstillstånd inte hunnit uppkomma efter ett kontinuitetsbrott.

Skogens hydrologi får inte vara under stark generell påverkan från markavvattning.

Fältskiktet är i huvudsak präglat av näringsrika förhållanden och är välutvecklat och artrikt. Det finns både en högört- och en lågörtvariant. Epifytfloran kan vara rik. Där grundvattenytan ligger högt och där genomsilning eller översilning av marken äger rum är faunan av ryggradslösa djur och floran särskilt rik.

Information om naturtyper finns att läsa i Naturvårdsverkets vägledning, se www.naturvardsverket.se.

Bevarandemål

Utbredning av den näringsrika granskogen ska vara minst 18,5 ha. I området ska det finnas rikligt med död ved. Populationerna hos typiska arter i området ska inte minska påtagligt.

Negativ påverkan

Exempel på åtgärder som kan påverka naturtypen negativt:

- Avverkning, röjning och gallring utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet. Undantag kan finnas där åtgärden syftar till att utveckla något annat naturvärde.

- Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket som t.ex. gödsling, markberedning, dikning, plantering och användande av främmande trädslag.

- Markskador. Förutom den mekaniska skadan kan hydrologin påverkas och naturmiljön förändras. Detta gäller större markskador.

- Fragmentering. I den mindre skalan kan t.ex. skogsbilvägar leda till fragmentering av vissa organismers population medan andra organismer påverkas negativt när skogsbestånden blir alltför isolerade i landskapet. På landskapsnivå utgör fragmentering ett betydande hot genom att partier med äldre skog förekommer alltmer isolerat, och genom att sammanhängande områden med kontinuitetsskogar splittras upp genom avverkningar.

- Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har t.ex. vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavelföreningar och metallföreningar.

- Brist på dynamik. Arterna förekommer ofta bara i några få stadier i skogens utveckling. Om de dynamiska krafterna inte får verka kan det i landskapet uppstå brist på någon av dessa stadier med följd att de ingående arternas habitat försvinner. Detta gäller särskilt brand som verkar över stora ytor. Andra dynamiska krafter är översvämning, vind och angrepp av insekter och svamp.

- Systempåverkande arter som t.ex.klövvilt som i betydande delar av Norrland har påverkat förekomst av asp, rönn och sälg negativt. Andra hot är invasiva främmande arter som har potential att skada den naturliga floran och faunan.

Bevarandeåtgärder

Området lämnas för fri utveckling.

Bevarandetillstånd

Bevarandestatusen bedöms som gynnsam.

91D0 - Skogsbevuxen myr

Areal: 0,9 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Definition av naturtypen:
Naturtypen förekommer på myrar (> 30 cm djupt torvtäcke) som är fuktig–blöt med högt liggande grundvattenyta. Näringsförhållandena är näringsfattiga–intermediära. Trädskiktets krontäckningsgrad är 30-100%. Trädslagsblandningen varierar med myrtyp och näringsförhållanden men glasbjörk, tall och gran är vanliga trädslag.

Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli, naturskog eller likna naturskog med avseende på egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier.

Karaktärsarter: tall, glasbjörk, gran, gråvide, dvärgbjörk, brakved, klotstarr, gråstarr, stjärnstarr, hundstarr, flaskstarr, spetståg, blåtåtel, skogsstjärna, kärrviol, skvattram, tuvull, tranbär, odon och vitmossor.

Information om naturtyper finns att läsa i Naturvårdsverkets vägledning, se www.naturvardsverket.se.

Bevarandemål

Utbredningen av naturtypen är oförändrad och dess strukturer och funktioner (hydrologi, död ved) finns. Den skogsbevuxna myren saknar tecken på mänsklig påverkan och processer tillåts fortskrida med en naturlig dynamik.

Negativ påverkan

Exempel på åtgärder som kan påverka naturtypen negativt:

- Exploatering i eller i anslutning till området. Förutom den direkta skadan kan hydrologin påverkas negativt.

- Avverkning, röjning och gallring utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet. Undantag kan finnas där åtgärden syftar till att utveckla något annat naturvärde.

- Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket som t.ex. gödsling, markberedning, dikning, plantering och användande av främmande trädslag.

- Tillförsel av kalk eller aska. Kan ge skador på vegetaionen, främst områdets mossor och lavar.

- Torvtäkt.

- Markskador och dikning. Förutom de mekaniska skadorna kan hydrologin påverkas och

naturmiljön förändras.

- Fragmentering. I den mindre skalan kan t. ex skogsbilvägar leda till fragmentering av vissa organismers population medan andra organismer påverkas negativt när skogsbestånden blir alltför isolerade i landskapet.

- Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har t.ex. vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavelföreningar och metallföreningar.

- Brist på dynamik. Arterna förekommer ofta bara i några få stadier i skogens utveckling. Om de dynamiska krafterna inte får verka kan det i landskapet uppstå brist på någon av dessa stadier med följd att de ingående arternas habitat försvinner. Detta gäller särskilt brand som verkar över stora ytor. Andra dynamiska krafter är översvämning, vind och angrepp av insekter och svamp.

- Systempåverkande arter som t.ex. klövvilt som i betydande delar av Norrland har påverkat förekomst av asp, rönn och sälg negativt. Andra hot är invasiva främmande arter som har potential att skada den naturliga floran och faunan.

Bevarandeåtgärder

Skogen utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik, som självföryngring och trädindivider dör av naturliga orsaker.

Bevarandetillstånd

Beverandestatusen för området i sin helhet bedöms som gynnsam. Den skogbevuxna myren är dock inte bedömd.

Dokumentation

Beslut om bildande av Hästmyrbergets naturreservat, 1999, Länsstyrelsen i Gävleborg, dnr 231-10295-96, 32-216.

Bilagor

Karta.

Hästmyrberget

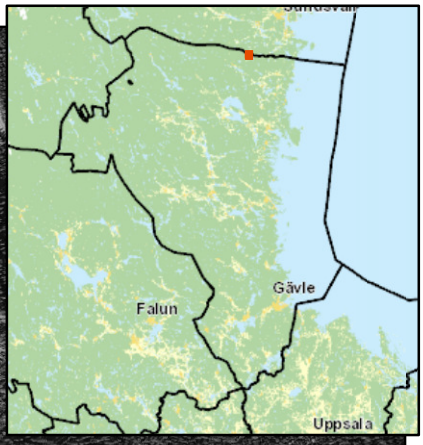

N

1:9 000

© Lantmäteriet Geodatasamverkan, Naturvårdsverket och Länsstyrelsen Gävleborg

Hästmyrberget

Legend

- 3200 Vattendrag < 6 meter (osäkert)
- 7140 - Öppna mossar och kärr
- 7999 - Våtmark
- 9006 - Taiga, Sumpskog
- 9010 - Taiga
- 9050 - Näringsrik granskog
- 9740 - Skogbevuxen myr
- Natura 2000-område